

Przystosowanie środowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych

Prezentują:

dr hab. inż. W.M. Zawieska, prof. nadzw. CIOP-PIB

dr hab. inż. A. Grabowski, prof. nadzw. CIOP-PIB

mgr. inż. J. Kamińska, Zakład Ergonomii, CIOP-PIB

Warszawa, 24 lutego 2015 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Niepełnosprawność, a zdolność do wykonywania pracy

- ✦ Niepełnosprawność
to wynikające z uszkodzenia
i upośledzenia funkcji organizmu
ograniczenie lub brak zdolności
do wykonywania czynności (*pracy*)
w sposób lub w zakresie
uważanym za normalny dla człowieka

(WHO 2001)

Obowiązki pracodawcy wobec pracowników będących osobami niepełnosprawnymi

Kodeks pracy

✦ Art. 18^{3a}

§1. Pracownicy powinni być równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w szczególności bez względu na (...) niepełnosprawność (...).

Obowiązki pracodawcy wobec pracowników będących osobami niepełnosprawnymi

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy

✦ § 48

pracodawca zatrudniający pracowników niepełnosprawnych **powinien zapewnić dostosowanie stanowisk pracy oraz dojść do nich** - do potrzeb i możliwości tych pracowników, wynikających ze zmniejszonej sprawności.

Obowiązki pracodawcy wobec pracowników będących osobami niepełnosprawnymi

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej ON

✦ Art. 23a. *Racjonalne usprawnienia*

- Pracodawca jest obowiązany **zapewnić niezbędne racjonalne usprawnienia** dla niepełnosprawnego pracownika.
- Niezbędne racjonalne usprawnienia polegają na **przeprowadzeniu koniecznych w konkretnej sytuacji zmian lub dostosowań** do szczególnych, zgłoszonych pracodawcy potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
- **Niedokonanie** niezbędnych racjonalnych usprawnień, uważa się za **naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu**.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt:

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

„Ramowe wytyczne w zakresie projektowania obiektów, pomieszczeń oraz przystosowania stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych o specyficznych potrzebach”

Lider: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Partner: Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy

Okres realizacji: 01.03.2013 r. – 28.02.2015 r.

Zasięg realizacji projektu: cała Polska

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ramowe
Wytyczne

CIOP **PIB**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Cel projektu:

- ✦ Podniesienie wiedzy/świadomości środowiska zawodowego osób niepełnosprawnych poprzez **opracowanie i upowszechnienie ramowych wytycznych w zakresie projektowania obiektów, pomieszczeń oraz przystosowania stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych o specyficznych potrzebach.**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ramowe
Wytyczne

CIOP PIB

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Produkty projektu „Ramowe wytyczne...”

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

CIOP **PIB**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Produkty powstałe w wyniku projektu

Monografia „*Ramowe wytyczne...*”

Produkty projektu

Monografia „Ramowe wytyczne...” – kompendium wiedzy zawierające:

- **ogólne wymagania** wynikające z przepisów
- **wytyczne** definiują działania, których realizacja jest niezbędna do wykonywania pracy przez osoby z określoną niepełnosprawnością
- **zalecenia** definiują działania, których realizacja dodatkowo zwiększy ergonomię i komfort pracy osób z określoną niepełnosprawnością

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dodatek (płyta DVD)

- zestaw narzędzi wspomagających dostosowywanie środowiska pracy obejmujący:
 - **charakterystyki** 200 przykładowych zawodów
 - **wizualizację komputerową** z przykładami przystosowania obiektów, pomieszczeń i stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych
 - **komputerowe narzędzie** do wspomagania projektowania, oceny ergonomicznej i dostosowania stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, na podstawie danych antropometrycznych
 - **listę kontrolną** do oceny środowiska pracy osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności

W „Ramowych wytycznych ..” znajdują się informacje dotyczące możliwości dostosowania środowiska pracy do osób z niepełnosprawnościami:

- **układu ruchu**
- **wzroku**
(osoby niewidome i słabowidzące)
- **słuchu**
(osoby głuche i słabosłyszące)
- **psychofizyczną**
(wynikającą z chorób psychicznych oraz z zaburzeń ze spektrum autyzmu)
- **intelektualną**
- **wynikającą z chorób układowych**
(niepełnosprawność wynikająca z chorób krążenia, układu oddechowego, nerwowego, pokarmowego i moczowo-płciowego)

W „Ramowych wytycznych ...” zostały uwzględnione następujące aspekty środowiska pracy:

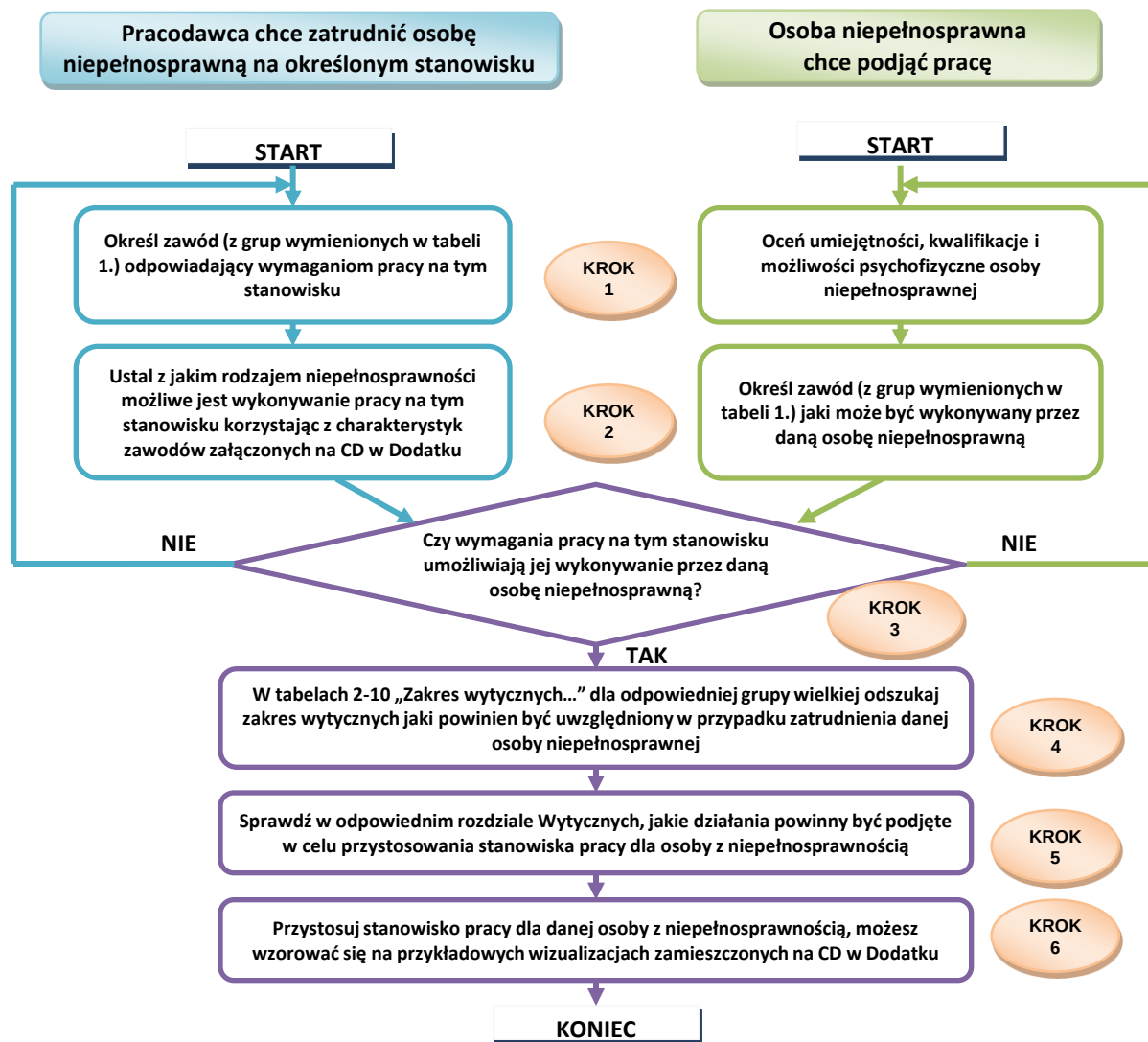
- przystosowanie architektoniczne
- oświetlenie i sygnalizacja wizualna
- akustyka pomieszczeń i sygnalizacja dźwiękowa
- pola i promieniowanie elektromagnetyczne
- obciążenie fizyczne pracownika
oraz przestrzenna organizacja stanowiska pracy
- bezpieczeństwo użytkowania maszyn i urządzeń
- mikroklimat
- czynniki chemiczne
- psychospołeczne warunki pracy

**„Ramowe wytyczne...” są przeznaczone
do wspierania kształtowania warunków pracy i życia
osób niepełnosprawnych przez:**

- pracodawców, pracowników służby bhp
- architektów
- doradców zawodowych
- lekarzy medycyny pracy
- inspektorów pracy, inspektorów sanitarnych
- bezpośrednio osoby niepełnosprawne

Jak korzystać z Ramowych wytycznych?

(na przykładzie doradcy zawodowego)

Przyjęte założenia projektowe:

- zapewnienie wsparcia działań wszystkich osób zaangażowanych w proces zatrudniania osoby niepełnosprawnej
- podejście uwzględniające indywidualne potrzeby poszczególnych osób niepełnosprawnych

Produkty projektu

15 ekspertyz, 5 wizyt studyjnych
- analiza około 80 stanowisk pracy

Produkty projektu

Monografia „Ramowe wytyczne...”

- Przystosowanie architektoniczne obiektów i pomieszczeń pracy

A – Strefa zewnętrzna

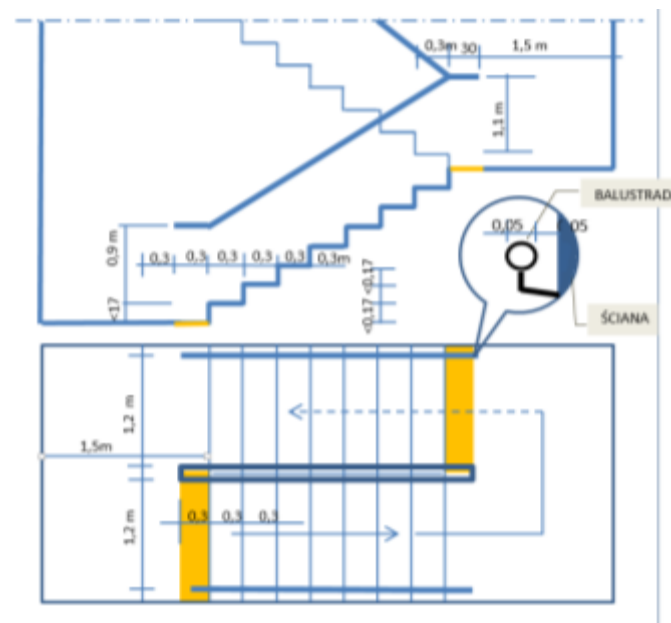
1. *Strefa zewnętrzna miejska*
2. *Strefa zewnętrzna w bezpośrednim sąsiedztwie zakładu pracy*
3. *Strefa zewnętrzna bezpośredniego wejścia do budynku*

B - Strefa wewnętrzna

1. *Strefa wejścia do budynku*
2. *Strefa komunikacji wewnętrznej poziomej*
3. *Strefa komunikacji wewnętrznej pionowej*

C – Stanowiska pracy i pomieszczenia towarzyszące

1. *Strefa stanowiska pracy*
2. *Strefa sanitarno – socjalna*
3. *Strefa obsługi pomocniczej*

Produkty projektu

Monografia „Ramowe wytyczne...”

- Przystosowanie w zakresie oceny jakości oświetlenia i sygnalizacji wzrokowej

- Oświetlenie w środowisku pracy
- Sygnalizacja wizualna
- Sprzęt wspomagający pracę osób słabowidzących i niewidomych
- Znaki bezpieczeństwa oraz informacji publicznej

Produkty projektu

Monografia „Ramowe wytyczne...”

- Przystosowanie w zakresie akustyki i sygnalizacji dźwiękowej

- Ogólne wymagania dotyczące warunków pracy w odniesieniu do hałasu i sygnalizacji dźwiękowej
- Warunki dopuszczenia do pracy w hałasie
- Wytyczne i zalecenia dotyczące przystosowania stanowisk pracy w zakresie sygnalizacji dźwiękowej

Produkty projektu

Monografia „Ramowe wytyczne...”

- Przystosowanie w zakresie oceny bezpieczeństwa pracy z maszynami i innymi urządzeniami technicznymi

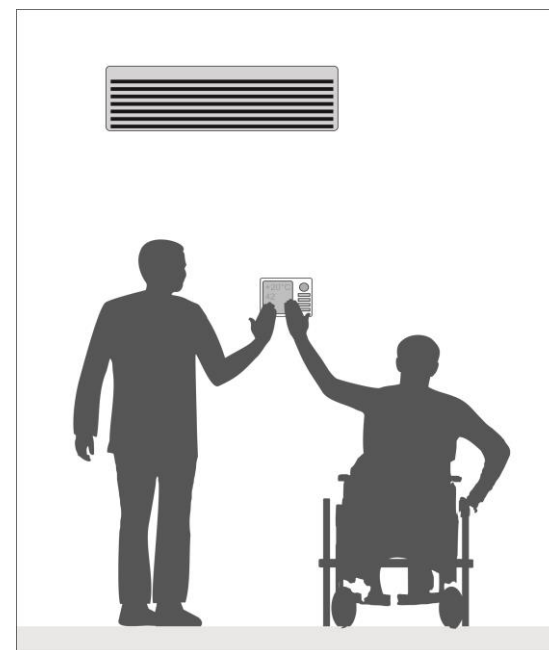
- Wytyczne dotyczące maszyn i innych urządzeń technicznych przystosowywanych do potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie:
 - ✓ rozmieszczenia maszyn,
 - ✓ układów sterowania,
 - ✓ technicznych środków ochronnych (osłony i urządzenia ochronne),
 - ✓ oznakowania stref niebezpiecznych,
 - ✓ środki ochrony indywidualnej.
- Zalecenia dotyczące przystosowania maszyn i innych urządzeń technicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych

Produkty projektu

Monografia „Ramowe wytyczne...” - Przystosowanie w zakresie parametrów mikroklimatu

- Wytyczne i zalecenia dostosowania środowiska pracy z zakresie mikroklimatu dla osób z niepełnosprawnością:
 - narządu ruchu
 - narządu wzroku
 - narządu słuchu
 - wynikającą z chorób psychicznych
 - intelektualną

Produkty projektu

Monografia „Ramowe wytyczne...”

- Przystosowanie w zakresie w ekspozycji na pole i promieniowanie elektromagnetyczne

- Profilaktyka zagrożeń elektromagnetycznych dla osób z niepełnosprawnościami
- Wytyczne w zakresie ograniczania zagrożeń elektromagnetycznych
 - bez względu na rodzaj niepełnosprawności
- Informowanie o zagrożeniach elektromagnetycznych
- Zalecenia w zakresie ograniczania zagrożeń elektromagnetycznych
 - ze względu na użytkowników implantów medycznych

Produkty projektu

Monografia „Ramowe wytyczne...”

- Przystosowanie w zakresie zagrożeń szkodliwymi czynnikami chemicznymi

- Szczegółowe wytyczne dot. zagrożeń szkodliwymi czynnikami chemicznymi dla osób z niepełnosprawnością:

- narządu ruchu
- narządu słuchu
- innymi rodzajami nie

Produkty projektu

Monografia „Ramowe wytyczne...”

- Przystosowanie w zakresie psychospołecznych warunków pracy

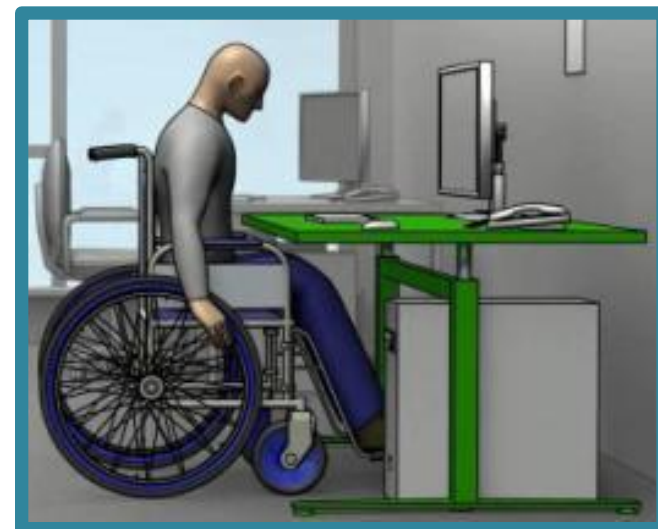
1. Jakie aspekty psychospołecznego środowiska pracy należy dostosować, i w jaki sposób?
2. Wytyczne i zalecenia dotyczące dostosowania psychospołecznego środowiska pracy dla osób z niepełnosprawnością

Produkty projektu

Monografia „Ramowe wytyczne...”

- Przystosowanie w zakresie obciążenia fizycznego oraz dostosowania do wymiarów antropometrycznych pracowników

- Ogólne wymagania dotyczące obciążenia fizycznego pracownika
- Ogólne wymagania dotyczące przestrzennej organizacji stanowiska pracy
- Wytyczne i zalecenia dotyczące obciążenia fizycznego pracownika i przestrzennej organizacji stanowiska pracy
- Charakterystyka wybranych typów pracy w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością

Produkty projektu

Płyta DVD

- **Charakterystyki 200 przykładowych zawodów**, które mogą być wykonywane przez osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

- informacje ogólne o zawodzie
- wymagania
- możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnością
- czynniki utrudniające zatrudnienie w zawodzie
- zakres przystosowania środowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnością

Na płycie DVD

Produkty projektu

Płyta DVD

- **Lista kontrolna** do oceny środowiska pracy pod kątem dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych

Część I. Identyfikacja cech charakterystycznych prac ograniczających możliwość ich wykonywania przez osoby z określoną niepełnosprawnością

Lp.	Pytanie dotyczące przedmiotu oceny	Niepełnosprawność						Uwagi
		układu ruchu	wzroku	słuchu	psychiczna	intelektualna	wynikająca z chorób układowych ¹	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Czy praca jest wykonywana w porze nocnej?	T / N	T / N	T / N	T / N	T / N	I, II, III, IV, V T / N	
2.	Czy praca wykonywana jest w godzinach nadliczbowych?	T / N	T / N	T / N	T / N	T / N	I, II, III, IV, V T / N	
3.	Czy stanowisko pracy jest oddalone/odizolowane od innych stanowisk w sposób znacznie ograniczający możliwość szybkiego udzielenia pomocy?				T / N	T / N	III T / N	
4.	Czy praca często lub stale wykonywana jest w pozycji wymuszonej (np. pochylonej, skrzyżowanej, z kończynami górnymi uniesionymi powyżej stawów barkowych)?	T / N					I, II T / N	
5.	Czy na stanowisku jest wykonywana ciężka praca fizyczna (np. ręczne przenoszenie przedmiotów o dużej masie, czynności pchania i ciągnięcia)?	T / N					I, II T / N	
6.	Czy praca wykonywana jest w pozycji stojącej?	T / N					I, III T / N	

Na płycie DVD

Produkty projektu

Płyta DVD

- **Lista kontrolna** do oceny środowiska pracy pod kątem dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Część II. Ocena przestrzeni zewnętrznej zakładu pracy, budynku, pomieszczenia i stanowiska pracy pod kątem dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych

Lp.	Pytanie dotyczące przedmiotu oceny	Niepełnosprawność						Uwagi
		układu ruchu	wzroku	słuchu	psychiczna	intelektualna	wynikająca z chorób układowych ¹	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Przestrzeń zewnętrzna zakładu pracy							
1.	Czy przystanki komunikacji publicznej znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie zakładu pracy?	T / N / ND	T / N / ND			T / N / ND		
2.	Czy w sąsiedztwie zakładu pracy jest przejście dla pieszych z sygnalizacją świetlną?			T / N / ND				
3.	Czy w sąsiedztwie zakładu pracy jest przejście dla pieszych z sygnalizacją dźwiękową?		T / N / ND					
4.	Czy chodniki w sąsiedztwie zakładu pracy mają rampy krawężnikowe o nachyleniu mniejszym niż 15 %?	T / N / ND	T / N / ND					
5.	Czy chodniki w sąsiedztwie zakładu pracy mają rampy krawężnikowe o szerokości min. 1,5 m?	T / N / ND	T / N / ND					
6.	Czy miejsce parkingowe dla osób niepełnosprawnych jest zlokalizowane przy wejściu do budynku?	T / N / ND	T / N / ND				I, II, III, IV, V T / N / ND	

Na płycie DVD

Produkty projektu

Publikacja: Dobre praktyki

Rozwiązanie:
Powtarzalny
układ funkcjonalny
na każdej kondygnacji

Zakład pracy/stanowisko:

stanowiska biurowe w firmie produkcyjnej, stanowiska laboratoryjne

Dobra praktyka dotyczy niepełnosprawności: wzroku

Problem:

utrudniona lokalizacja pomieszczeń i stref wewnątrz budynku

Opis dobrej praktyki: Wprowadzanie czytelnych, o kontrastowej barwie, oznaczeń oraz powtarzalnego układu pomieszczeń i podziału przestrzeni wewnętrznej na wszystkich kondygnacjach budynku

Efekty: Znacząca poprawa orientacji we wnętrzu budynku, szczególnie wśród pracowników i klientów słabowidzących

Produkty projektu

Publikacja: **Dobre praktyki**

Rozwiązanie:

**Oznakowanie szerokości
otwarcia drzwi**

Zakład pracy/stanowisko:

korytarze w firmie

Dobra praktyka dotyczy

niepełnosprawności: ruchu, wzroku

Problem:

ryzyko uderzenia o otwierane drzwi

Opis dobrej praktyki: Oznakowanie strefy i kierunku otwierania się drzwi na korytarz lub ciąg komunikacyjny

Efekty: Zastosowane oznakowanie w postaci pasów na powierzchni podłogi korytarza lub ciągu komunikacyjnego informuje pracowników o możliwości nieoczekiwanego otwarcia się drzwi na korytarz. Oznakowanie ostrzega pracowników niepełnosprawnych przed wpadnięciem na otwierane drzwi

Produkty projektu

- spot TV, spoty radiowe
- artykuły reklamowe i merytoryczne w prasie branżowej i ogólnopolskiej – m. in. *Gazeta Lekarska*, *Zawód Architekt*, *Angora*, *Atest*
- 6 konferencji regionalnych

(realizacja PFRON i CIOP-PIB)

Produkty projektu

- **utworzenie 16 Punktów Doradczo-Informacyjnych (PID)** w regionalnych oddziałach PFRON
- **konsultacje dla około 4200 osób** przeprowadzone przez osoby zatrudnione w PID-ach
- **Materiały informacyjne** dla pracowników PID oraz **przeszkolenie** pracowników PID

(realizacja PFRON i CIOP-PIB)

Produkty projektu

- **przeprowadzenie 10 seminariów** dla około 150 osób (specjalistów bhp, pracodawców, lekarzy medycyny pracy, architektów, osób niepełnosprawnych, inspektorów pracy) w CIOP-PIB

Produkty projektu

Płyta DVD

- Wizualizacja komputerowa

opracowana z zastosowaniem technik rzeczywistości wirtualnej (VR), pokazująca przykłady przystosowania obiektów, pomieszczeń i stanowisk pracy do potrzeb ON.

Na płycie DVD

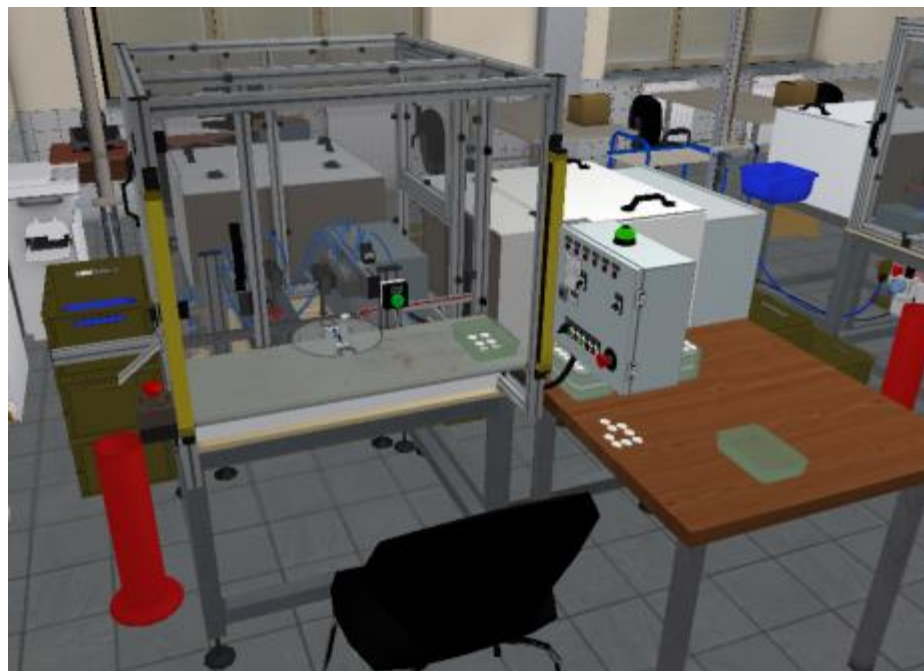
Produkty powstałe w wyniku projektu

Płyta DVD

- **Stanowisko wykorzystujące techniki rzeczywistości wirtualnej (VR),** umożliwiające przeprowadzenie interaktywnego procesu dostosowywania przykładowego stanowiska pracy dla potrzeb osób niepełnosprawnych

Stanowisko pracy:
monter zaworów półmaski
filtracyjnej

Wirtualne środowisko
wybranego stanowiska pracy
umożliwia przeprowadzenie
symulowanego cyklu pracy na
tym stanowisku.

Produkty projektu

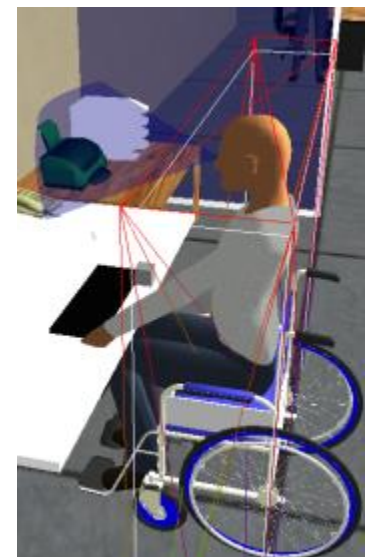
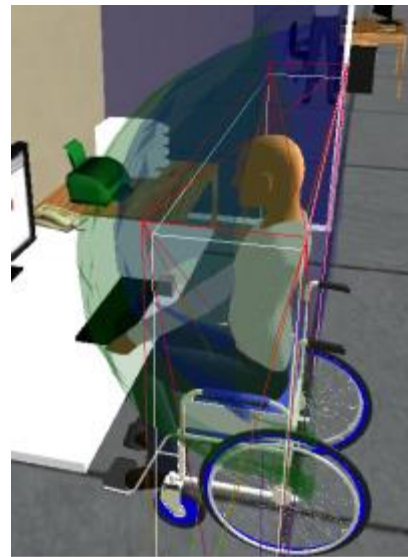

Płyta DVD

- Komputerowe narzędzie

do wspomagania projektowania, oceny ergonomicznej i dostosowania stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, na podstawie danych antropometrycznych.

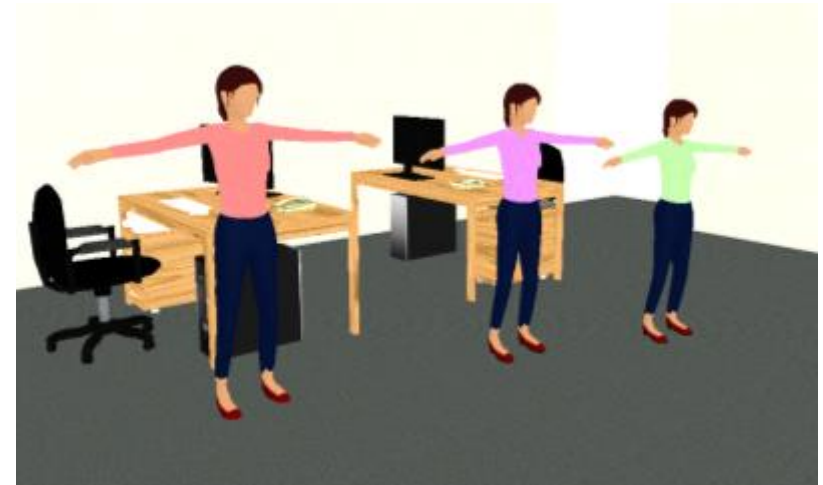
Na płycie DVD

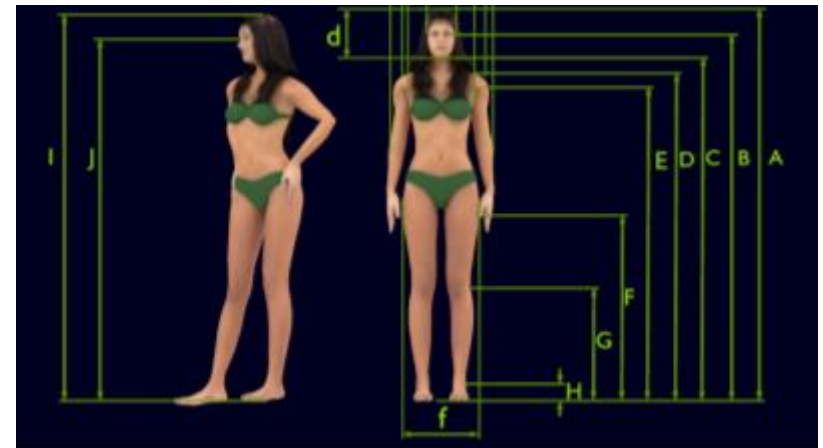
Produkty projektu

Płyta DVD

- **Komputerowe narzędzie** do wspomagania projektowania, oceny ergonomicznej i dostosowania stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, na podstawie danych antropometrycznych.

Na płycie
DVD

Analiza SWOT aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami

Pozytywne	
Wewnętrzne (dotyczące osoby)	MOCNE STRONY • Potrzeba samowystarczalności (w tym finansowej) • Potrzeba samorealizacji i podnoszenia kwalifikacji • Potrzeba integrowania się i współuczestniczenia w życiu społeczno-gospodarczym • Świadomość rehabilitacyjnego wpływu kontaktów
Wewnętrzne (dotyczące otoczenia)	SZANSE • Kampanie społeczne zwiększające świadomość potrzeby wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych • Widoczność problemów niepełnosprawności w mediach • Działalność fundacji i innych organizacji pożytku publicznego • Implementacja: produktów projektu, koncepcji projektowania uniwersalnego itd.. • Zachęty finansowe dla pracodawców • Przystosowanie transportu (mobilność)

Analiza SWOT aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami

Negatywne

Wewnętrzne
(dotyczące osoby)

SŁABE STRONY

- Brak mobilności
- Zamykanie się w sobie
- Brak środków finansowych na poszukiwanie pracy i wyposażenie
- Niski poziom wykształcenia
- Obawa przed odrzuceniem przez współpracowników i brakiem pomocy

Wewnętrzne
(dotyczące otoczenia)

ZAGROŻENIA

- Brak skutecznego systemu edukacji osób niepełnosprawnych
- Brak wystarczającej świadomości decydentów co do znaczenia (również gospodarczego) integracji osób niepełnosprawnych
- Brak skutecznych stymulatorów dla większego zaangażowania pracodawców
- Brak dostosowania infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych
- Niechęć pracodawców do wprowadzania zmian w firmach

Mit czy rzeczywistość?

Dostosowanie środowiska pracy
do potrzeb osób niepełnosprawnych
jest **dużym i kosztownym problemem.**

Mit, ponieważ:

Zapewnienie warunków pracy
 zgodnie z wymaganiami zawartymi
 w ogólnych przepisach z zakresu bezpieczeństwa
 i higieny pracy oraz oraz dotyczących obiektów,
 pomieszczeń i stanowisk pracy
 jest często wystarczające dla umożliwienia
 sprawnego i bezpiecznego funkcjonowania
 osób niepełnosprawnych w środowisku pracy.

- Niezbędne są radykalne **zmiany świadomości** o potrzebie zapewniania osobom z niepełnosprawnościami nie tylko bezpiecznych warunków pracy, ale wręcz samej możliwości jej podejmowania poprzez **dostosowywanie środowiska pracy.**
- Zmiana podejścia do tej problematyki powinna dotyczyć zarówno pracodawców, jak i całego **społeczeństwa** i samych **osób niepełnosprawnych.**

REKOMENDACJE

odnośnie do wykorzystania

„Ramowych wytycznych...”

Warszawa, 24 lutego 2015 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

CIOP **PIB**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

REKOMENDACJE

- Opracowanie inteligentnej platformy informacyjno-doradczej zawierającej ramowe wytyczne i inne narzędzia wspomagające
- Wdrożenie do aktów prawnych wytycznych opracowanych w ramach projektu

REKOMENDACJE

- Przygotowanie i przeprowadzenie **warsztatów** dla różnych grup odbiorców w poszerzonym zakresie (2 dniowe) obejmujące ćwiczenia z projektowania z wykorzystaniem komputerowych narzędzi opracowanych w projekcie
- Wznowienie **kampanii reklamowej** z wykorzystaniem przygotowanego w projekcie spotu reklamowego

REKOMENDACJE

- Opracowanie systemu badania możliwości funkcjonalnych zgodnego z polskimi wymaganiami
- Utworzenie sieci krajowej Centrów Integracji Społeczno-Zawodowej Osób Niepełnosprawnych

Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej

(osoby bezrobotne w tym niepełnosprawne i 50+)

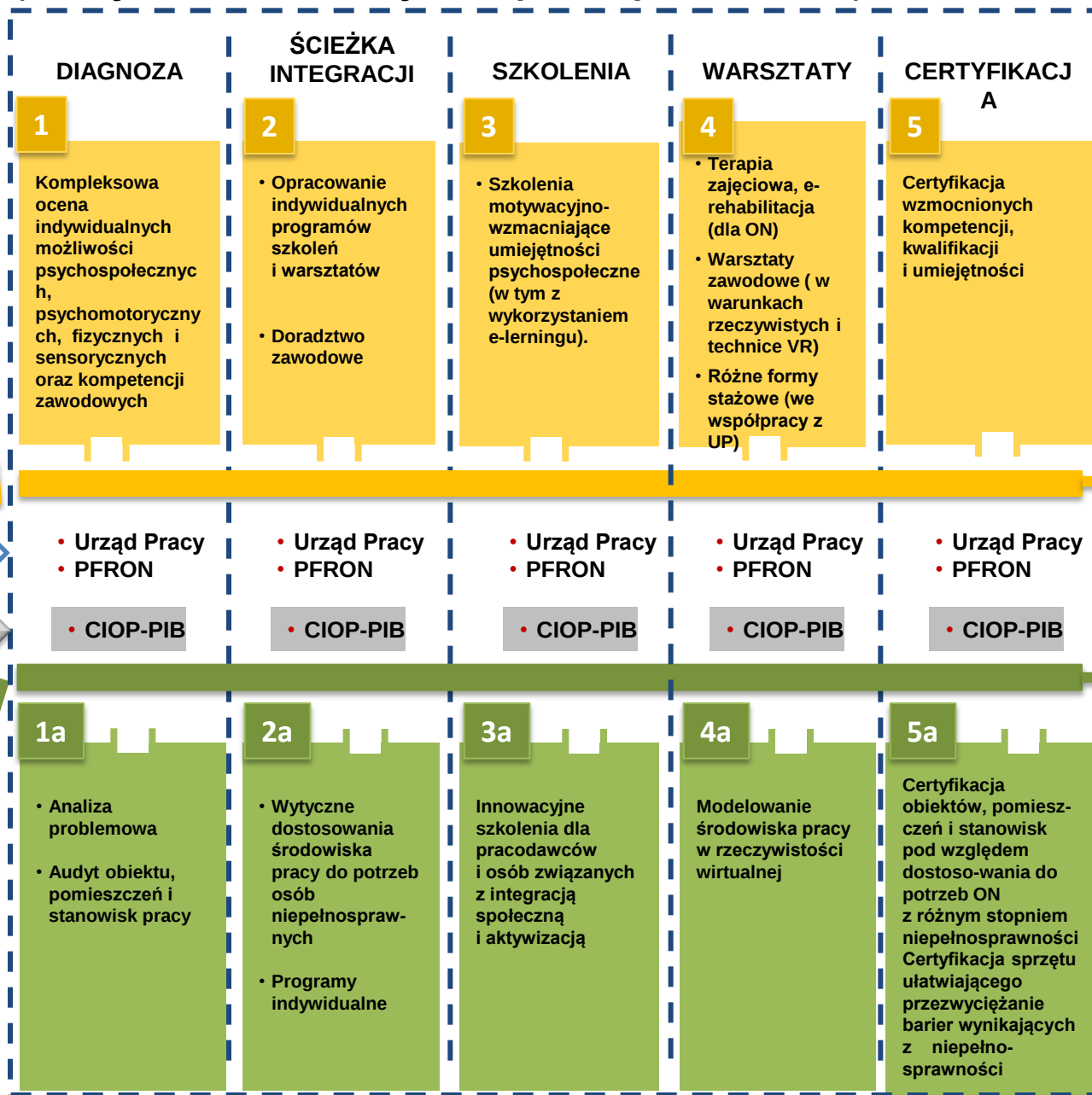
- Osoby niepełnosprawne
- Osoby 50+
- Osoby bezrobotne

Beneficjenci

Realizator

- Doradcy Zawodowi
- Trenerzy pracy
- Asystenci/Opiekunowie
- Pracodawcy/specjaliści bhp
- Służby zatrudnienia
- Instytucje pomocy społecznej
- JST

Dziękuję za uwagę